

Sygn. akt I Ca 366/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Zamościu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Bodys (spr.)
Sędziowie:	SSO Elżbieta Koszel SSO Dariusz Krzysiak

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2013 r. w Zamościu

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku M. Ł. (1)

z udziałem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W.

i P. Ł.

o wykreślenie hipoteki przymusowej kaucyjnej

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sadu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim

z dnia 30 lipca 2013 r. sygn. akt DZ KW(...)

postanawia:

oddalić apelację

Sygn. akt I Ca 366/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim oddalił wniosek M. Ł. (1) o wykreślenie hipoteki przymusowej kaucyjnej wpisanej w księdze wieczystej (...) prowadzonej dla nieruchomości położonej w Ł. oznaczonej numerem (...) o powierzchni (...) ha, co do której jako właściciele w księdze wieczystej ujawnieni są małżonkowie P. i M. Ł. (2).

Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu postanowienia wskazał, że wnioskodawczyni w swoim wniosku z dnia 11 czerwca 2013r. wniosła o wykreślenie hipoteki ustanowionej w wysokości (...) zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. Oddział w B. podając jako podstawę wniosku art. 84 ust. 4a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 155 z późn. zm.).

W ocenie Sądu wieczystoksięgowego wniosek nie jest zasadny, bowiem nie udowodniła wnioskodawczyni by doszło do wygaśnięcia hipoteki. Nie przedłożyła stosownego dokumentu jakim jest zgoda wierzyciela hipotecznego

na wykreślenie hipoteki. Sam fakt potrącania ze świadczenia emerytalnego nienależnie pobranego przez wnioskodawczynię świadczenia w oparciu o dołączoną do wniosku decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w B. z dnia 11 stycznia 2013r. znak (...)(...) – nie może zdaniem Sądu być podstawą do wykreślenia hipoteki.

Jako podstawę swojego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim wskazał art. 626⁸ § 1 i 2 kpc oraz art. 626⁹ kpc.

Apelację od powyższego orzeczenia z zachowaniem ustawowego terminu **wniosła M. Ł. (1)**.

A. zarzuciła Sądowi Rejonowemu w Tomaszowie Lubelskim naruszenie prawa materialnego – art. 84 ust. 4a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego niezastosowanie, a także art. 31 i 32 ustawy o księgach wieczystych i hipotece przez błędną wykładnię tych przepisów polegającą na uznaniu, że wniosek o wykreślenie hipoteki nie spełnia warunków formalnych.

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i cyt.: „uwzględnienie wniosku o wykreślenie hipoteki przymusowej kaucyjnej”.

Żądanie ewentualne to uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy w Zamościu zważył, co następuje:

Apelacja M. Ł. (1) nie zasługuje na uwzględnienie, a zarzutów podniesionych w apelacji tutejszy Sąd nie podziela.

Słusznie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim, iż zakres postępowania wieczystoksięgowego zakreślony jest normami treści art. 626⁸ kpc. W ramach swojej kognicji Sąd wieczystoksięgowy bada jedynie treść wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów jak też treść księgi wieczystej.

W takim zakresie Sąd pierwszej instancji dokonał analizy treści wniosku apelującej i dołączonych do wniosku dokumentów, a nadto dokonał analizy treści wpisów dokonanych w księdze wieczystej Kw (...).

Sąd Okręgowy w Zamościu w pełni podziela tak ustalenia Sądu jak też argumentację prawną jaką posłużył się Sąd wydając orzeczenie w sprawie.

Analiza akt przywołanej wyżej księgi wieczystej dowodzi, że wpis hipoteki kaucyjnej przymusowej do kwoty (...)zł nastąpił na wniosek i na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. Oddział w B. w dniu 24 sierpnia 2009r. jako wierzytelność ZUS z tytułu nienależnie pobranej renty wraz z odsetkami.

Podstawę ustalenia wymagalnej wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stanowiła prawomocna decyzja o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych przez apelującą M. Ł. (1) za okres od 1 października 2001r. do 31 lipca 2004r. (vide: k. 15 akt księgi wieczystej).

Hipoteka przymusowa kaucyjna z mocy art. 102 i 104 oraz 109 ustawy o księgach wieczystych i hipotece przeznaczona jest do zabezpieczenia wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym o nieustalonej wysokości co do określonej sumy najwyższej. Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie, bowiem dług główny skarżącej określony decyzją organu rentowego wynosił (...) zł, a pozostałą kwotę składającą się na sumę wierzytelności stanowią odsetki.

Z wygaśnięciem hipoteki mamy do czynienia w sytuacji wygaśnięcia wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie. Wygaśnięcie wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie w myśl art. 94 ustawy o księgach wieczystych pociąga za sobą wygaśnięcie hipoteki.

Hipoteka wygasa między innymi gdy nastąpi zapłata pełnej wymaganej kwoty wierzytelności, dojdzie do zapłaty całego długu, zwolnienie z długu przez wierzyciela (art. 508 kc), potrącenia po myśli art. 498 kc czy spełnienia za zgodą wierzyciela innego świadczenia w celu zwolnienia się z zobowiązania (art. 453 kc).

Wykreślenie hipoteki z księgi wieczystej z powodu wygaśnięcia wierzytelności wymaga wykazania przed Sądem prowadzącym księgę wieczystą, że wierzytelność wygasła i przedstawienia odpowiednich dokumentów na wykazanie tych okoliczności stosownie do treści art. 31 u.k.w. (np. pokwitowanie spłaty długu, decyzji o umorzeniu zobowiązania). Apelująca tych okoliczności nie udowodniła i żadnych dowodów z dokumentów nie przedłożyła.

Należy dodać, że ustawodawca w art. 100 ustawy o księgach wieczystych i hipotece nałożył na wierzyciela hipotecznego obowiązek podjęcia wszelkich czynności prawnych mających na celu dokonanie wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej w sytuacji prawnej wygaśnięcia hipoteki.

Analiza akt sprawy dowodzi, że wierzyciel hipoteczny żadnych działań prawnych mających na celu wykreślenie przedmiotowej hipoteki nie podejmował, a nadto by istniały jakiegokolwiek dowody z dokumentów na potwierdzenie wygaśnięcia hipoteki.

Wniosek o wykreślenie hipoteki pochodzi od skarżącej, która do wniosku dołączyła jedynie decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w B. z 11 stycznia 2013r. Nr (...) (...) w przedmiocie przyznania z dniem 1 lutego 2013r. apelantce emerytury rolniczej w kwocie (...) zł i dodatku pielęgnacyjnego w kwocie (...) zł, a także dokonywanym potrąceniu z tejże kwoty zaległych należności na rzecz wierzyciela ZUS w wysokości po(...) zł miesięcznie (vide: k. 28 akt księgi wieczystej).

Decyzja jest więc jedynie dowodem przyznania apelantce świadczeń w postaci emerytury rolniczej w związku z zaprzestaniem prowadzenia gospodarstwa rolnego w trybie ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. Nr 50, poz. 291 z późn. zm.). Nadto jest dowodem dokonywanych potrąceń na rzecz organu rentowego w związku z istniejącą wierzytelnością zabezpieczoną hipotecznie i dowodem terminu rozpoczęcia tych potrąceń.

Uprawnienie organu do wydania decyzji w opisanym wyżej zakresie określił ustawodawca w art. 83 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych – t.j. Dz. U. z 2003r. Nr 205, poz. 1584 z późn. zm.

W rozdziale 9 tejże ustawy zatytułowanym zwrot nienależnie pobranych świadczeń oraz odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczeń nałożony został na osobę, która nienależnie pobrała świadczenia z ubezpieczeń społecznych ich zwrotu wraz z odsetkami (art. 84, ust. 1).

Przywołana decyzja, na którą apelantka powołuje się tak we wniosku o wykreślenie hipoteki jak i w swojej apelacji, w części orzekającej o potrąceniu nienależnie przez apelującą pobranych świadczeń ma swoje oparcie w art. 84 ust. 4 cytowanej ustawy. Tak też jest to dowód w rozumieniu art. 244 kpc na okoliczności opisane w decyzji i przywołane wyżej.

Ustawodawca w art. 84 ust. 4a wprowadził regulację, w myśl której organ rentowy jest legitymowany do zabezpieczenia, między innymi hipoteką przymusową nienależnie pobranych świadczeń z wyjątkiem takich sytuacji, gdy nienależnie pobrane świadczenia podlegają potrąceniu z bieżąco wypłacanych świadczeń.

Dla Sądu wieczystoksięgowego ów przepis miałby znaczenie prawne przy ocenie zasadności wniosku o wpis hipoteki lub apelacji od tak dokonanego wpisu w sytuacji faktycznej, gdy w chwili złożenia wniosku jednocześnie potrącane są ze świadczenia rentowego zaległości z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

Analiza materiału dowodowego akt sprawy dowodzi, iż wpis hipoteki kaucyjnej przymusowej nastąpił w dniu 24 sierpnia 2009r. (o czym była mowa wyżej) zaś potrącenia nienależnie pobranych przez apelantkę świadczeń rozpoczęte zostało z dniem 1 lutego 2013r. – czego dowodzi powoływana tak przez tut. Sąd jak i Sąd pierwszej instancji decyzja Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w B. z 11 stycznia 2013r. Nr (...) (...).

Przedmiotowa apelacja nie dotyczy wpisu hipoteki lecz orzeczenia Sądu wieczystoksięgowego oddalającego wniosek skarżącej o wykreślenie hipoteki.

Sąd Okręgowy w Zamościu nie podziela zarzutów apelacji, iż Sąd pierwszej instancji naruszył prawo materialne poprzez niezastosowanie w sprawie niniejszej art. 84 ust. 4a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Słusznie Sąd uznał – choć nie przywołał tej regulacji w swoim uzasadnieniu, że ów przepis w niniejszej sprawie nie mógł mieć zastosowania ze względu na ograniczoną kognicję Sądu wieczystoksięgowego na co wskazał Sąd pierwszej instancji przywołując w uzasadnieniu art. 626⁸ kpc.

Nie dopuścił się Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim naruszeń w zakresie zastosowania i wykładni art. 31 i 32 ustawy o księgach wieczystych w związku z art. 244 kpc. Słusznie uznał Sąd, że dołączony do wniosku dokument w postaci decyzji Prezesa KRUS o potrącaniu zaległych należności nie może być uznany za wystarczającą podstawę do wykreślenia hipoteki.

Należy też powtórzyć za Sądem pierwszej instancji, że w sytuacji gdy doszło do wygaśnięcia hipoteki przymusowej, braku podstaw do dokonania jej wpisu bądź zaistnienia innych nowych okoliczności prawnych skutkujących niezgodność owego wpisu z rzeczywistym stanem prawnym apelującej służy inny środek prawny tj. powództwo cywilne oparte o treść art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Niezgodność wpisów w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie może być usunięta w postępowaniu wieczystoksięgowym o dokonanie wpisu lub jego wykreślenie. Temu celowi służy tryb postępowania cywilnego i właściwy jest Sąd orzekający w sprawach cywilnych.

Z powyższych przyczyn apelację M. Ł. (1) jako bezzasadną Sąd Okręgowy w Zamościu oddalił na mocy art. 385 kpc w związku z art. 13 kpc.